



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales**

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1602**

11. An Religiosus sit alicuius iuris capax.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14077**

giolus? Respondeo, in cap. Licet, de Sepult. in 6. sic esse constitutum: *Quamuis filius familias absque patris assensu sibi possit liberè eligere sepulturam; pro anima autem sua propter ipsius assensum, nisi peculium castrense, aut quasi castrense, aliquid indicare non potest. Ac deinde in c. seq. statuitur: Religiosi nisi à proprijs Monasterijs adeo forsitan sint remoti, ut ad ea, cum moriantur commodè deferri non possint, nequeunt, cum velle, vel nolle non habeant, sibi eligere sepulturam, sed sunt apud sua Monasteria sepeliendi. Hæc ibi.* Aliud igitur ius est in seruo, & filio familias, atque in Religioso: quoniam in ijs etiam, quæ spiritualia sunt, sicut in cæteris omnibus Religiosus Superioris voluntati subijcitur, seruus, vel filius familias domino, vel patri non item.

Decimò quaeritur, cui acquiratur id, quod Religioso donatur, ut id infumat in vsus, quos ipse maluerit? Resp. Religioso aliquid dari posse tripliciter: Aut enim datur ut illud nomine eius, qui donat, erogat in aliquos vsus: & tunc illud Monasterio nequaquam acquiritur, quoniam is, qui donat, non transfert dominium rei, sed eam per Religiosum hominem in certos vsus distribuit: & hoc modo dantur Religiosis pecuniæ restitendæ, aut erogandæ in vsus pauperum. Aut datur aliquid Religioso, ut liberè id consumat, prout voluerit: & id acquiritur Monasterio, quod est bonorum capax. Is enim, qui hoc modo dat, abdicat se dominio, & proinde transfert illud in alterum: & cum Religiosus capax non sit, sibi Monasterium acquirat. Quod si nec illud capax fuerit, remanet penes donantem, non quia non dedit mente, & voluntate transferendi dominium, sed quia nec Religiosus, nec Monasterium ius habet sibi acquirendi. Aut denique Religioso aliquid datur ea lege, ne vquam ad Monasterium pertineat, & de hoc (supra iam dixi), quo pacto illud Monasterio acquiratur.

## Cap. XI.

## An alicuius iuris Religiosus sit capax.

Primò quaeritur, An ultimam hominis voluntatem codicillo, vel testamento declaratam Religiosus exequi queat citra sui Superioris consensum? Vbi duo quaeruntur. Primum quidem, An si Religiosus testamenti executor instituat, suum tuta conscientia ad id consensum accommodet, absque Superioris assensu: Alterum verò, an iure id exequatur citra eiusdem Superioris consensum. De hac quaestione Silu. testam. 2. q. 2. Resp. in c. Religiosus. De Testam. in 6. sic esse sancit: *Religiosus exequatur ab aliquo in sua voluntate ultima deputatus, non potest, cum velle, vel nolle non habeat, huiusmodi officium suscipere, vel exequi, nisi à Superiore suo petita super hoc licentia, & obtenta. Et idem penitus repetitur in Clem. Religiosus. de Testam.*

Quæres, an si Religiosus in id oneris sibi impositi consentiat, & quod promissit, exequatur absque villo Superioris assensu, sit ratum, quod facit? Bartholus, Antonius Butrius, Felinus & Romanus, quos citat Siluest. loco citato affirmant ratum, & firmum esse. Siluester aliorum secutus sententiam, quam dicit esse communem, negat. Aut enim alijs magis probatur prima sententia. Ius enim præhabet, ne Religiosus id muneris suscipiat, vel ne exequatur absque voluntate Superioris, non tamè factum rescindit, & irritum reddit. Ut enim Supe-

riore annuente, tunc Religiosus (qui Franciscanus non sit) id muneris obit, ac facit, ita eodè Superiore abnuente, si quod promissit, præster, & impleat, peccat quidem, sed ratum tamen est, & firmum, quod gerit. Quæres, quid sit dicendum, cum Titius Religiosus, institutus est à Caio testamenti executor tempore, quo cœ nobis Prefectus decesserat, Quisnam Titio concedet, uti testamentum exequatur? Archid. in c. Religiosus, de testam. in 6. ait id posse Episcopum concedere. Paul. verò in eo c. censet ad Conuentum hoc ius pertinere: Ioann. Andr. ibid. rem, ait esse differendâ vsq; ad noui Superioris electionem. Deinde rogabis, an si Superior concesserit, ut Titius testamenti sit executor & re integra, hoc est, non dum perfecta, datam facultatem reuocauerit, Titius salua conscientia proficiat, quod ipse iam cœperat? Resp. Superiorem quidem reuocando malè agere, sed Titium nihil amplius exequi posse, ut ait Gloss. in eo c. cit. quamuis fieri etiam queat, ut iussis de causis semel concessa facultas reuocetur, qua reuocata sine iure, siue contra ius, testamentum nihilominus per collegam executioni mandari debet: qui si institutus non sit, Episcopi auctoritate est constituendus. Postremò, si roges, quid dicendum, si Caius testator, quamuis Titium Religiosum sui Testamenti exekutorem minimè instituerit, mandauit tamen, ut omnia eius voluntate, & consilio gererentur, an in ea re requiratur etiã Superioris assensus? Paul. loc. cit. respondet, Si Caius præcepit, ut omnia fierent nutu, & voluntate Titij Religiosi, perinde est ac si eum sui Testamenti exekutorem instituerit, ac proinde necessarius est Superioris assensus. Si verò id solum voluit, ut omnia fierent consilio Titij, nullus exigitur Superioris assensus, & sufficit, si Testamenti exekutores Titij consilium petant, neque enim id sequi coguntur.

Secundò quaeritur, An Religiosus possit esse fideiussor? Resp. minimè, citra Superioris, & Conuentus consensum c. quod quibusdam. de fideiuss. Nam fideiussor alienam obligationem in suam fidem recipit principali nihilominus debitore obligato. l. 1. c. 2. ff. de fideiuss. Inst. in princ. de fideiuss. Is autè solummodo fideiubere potest, qui liberam suorum bonorum administrationem habet. Hinc est, ut si Religiosus in scio Superiore, vel reuente se pro alio fideiussorem constituat, fideiussio sit irrita, & inanis, cum nihil proprium habeat, quod alteri obliget. Et Conuentus nihil debet soluere, si Religiosus, vel mutuo pecuniam accepit, vel pro alio fideiussorem se constituit, sine Superioris assensu: nisi pecunia mutuo accepta fuerit cõuersa in rem, & vtilitatem Monasterij vel Ordinis, ut dicitur in cap. citato quod quibusdam, ex l. 1. c. 1. si pro parte. ff. de in rem verso. eadem ratione ex furto Monachi Monasterium non obligatur. Nauar. Com. 2. de reg. n. 62.

Tertiò quaeritur, An Religiosus aliquorum, præsertim miserabilium personarum, tutor esse queat? Resp. absque Superioris assensu expresso, vel tacito, nec eam prouinciam suscipere, nec obire posse. Quippe Religiosus, nec bona possidet, quæ administranda tutela vlli obligationi subijciat, nec cum Religionis onere tutelæ administratio geri potest: quapropter si in eam consentiat, totum est irritum, & inane quod gerit ea. vlt.

dist. 76. Consensu tamen Superioris potest religiosus tutelam suscipere. c. Monachi 16. q. 1. De hac quaestione Silu. tuel. q. 3.

Quarto queritur, An religiosus aliqua ratione possit sibi sepulturam eligere? Hanc quaestionem Superiori capite diluimus. q. 9.

Quinto queritur, An religiosus contra Superioris voluntatem, alicui promittendo se obligare queat, & an promissum prestare debeat? Resp. nec posse, nec debere. Nam quemadmodum seruus & filiusfamilias ciuilitate se alteri obligare nequeunt, bene tamen naturaliter: sic etiam religiosus ciuili obligatione nulli se obstringere potest, sed tantum naturali, & tunc quidem devincere se alteri nequit, nisi in his, quae facile & commode prestare per seipsum potest. In quibus etiam promissio eatenus rata est, & firma, quatenus a Superiore minime improbat. Nam quauis ipse promiserit, ius tamen habet Superior, si voluerit, rescindendi promissum.

Sexto queritur, An fideiusor pro religioso acceptus vlla obligatione teneatur, & an pignus, si pro eodem Religioso detur, possit iure esse obligatum? Finge tibi Caium religiosum aliquid accepisse mutuo comodatoe, pro quo Titius se fideiusorem constituit, aut pignus dedit, queritur, an Titius Caio obligetur? item, an pignus, quod Titius dedit, sit Caio iure obligatum? Respondeo, idem planè iuris esse in Religioso, quod in seruo. Porro in l. Naturaliter. ff. de condic. indeb. statutum est: Naturaliter etiam seruus obligatur, & ideo si quis nomine eius soluat, vel ipse manuissus ex peculio, cuius liberam administrationem habeat, repeti non poterit; & ob id, & fideiusor pro seruo acceptus tenetur, & pignus pro eo datum, obligatur. Haec ibi. Quare idem penitus de Religioso dicendum: nam fideiusor pro eo acceptus, & stare promissus debet, quod si soluerit, repetere nequit, & pignus pro eo datum similiter obligatur.

Septimo queritur, An religiosus à Superiore iniquè tractatus, vexatusque, tuta conscientia è Monasterio exeat eodem Superiore inficio, aut inuicem? Respondet Nauar. in Com. 3. de Regular. num. 51. id posse tuta conscientia facere, nec esse religionis desertorem; dummodo id faciat alium Superiorem adeundi gratia, cuius auctoritate ab iniqua oppressione liberetur ex Bal. in cap. ad nostram, de appellat. Nec in apostatae poenas incurrit. Nam ius habet se tuendi: & eo ipso, quo egreditur, ut alium Superiorem adeat perfugij causa, eum tacite videtur appellare. Si obijcias contra Nauarrum Concil. Tridentinum sess. 25. capit. 4. De Regular. vbi praecipuum est, ne vlli Religiosi à suis conuentibus recedant, etiam causa adeundi Superiorem sine licentia in scriptis obtenta. Respondet ille loco citato, & Couanen. 2. de Regular. n. 61. solum praecipuum Concilium, ne Religiosus exeat è Monasterio sine causa iusta, praesertim cum secundum Glossam in c. Cum pastoris, 2. q. 7. argumento sumpto ex c. ex parte, de accusat. consensus ab eo petendus non sit, qui vexat iniquè, vel cuius culpam corrigendam & emendandam curamus, eo quod contra lege: & iura, & fas omne vexat.

Ceterum maxime sunt in hac re annotanda verba Concilij, cum ait: Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, etiam pra-

textu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine praedicto mandato in scriptis obtento repertus fuerit, ab Ordinario locorum tanquam desertor sui instituti puniatur. Sic etiam ibi. Et Sixtus Quintus Constitutionem edidit, quae incipit, Cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus, anno millesimo, quingentesimo, octogesimo septimo, vbi praecipit ut Regulares de vna provincia, ad aliam sui Ordinis transeuntes Superiorum licentiam secum deferant, alioqui hospitio recipi nequeant, & possint ab Ordinarijs locorum, ut suspecti desertores sui instituti capi, & in carcerem mitti. Unde praedicta Nauarri sententia, non videtur locum habere, nisi quando certò & euidenter constaret Religiosum à suo Superiore iniquè contra fas, & ius omne vexari, nec aliud remedium habere, nisi à Monasterio recedendo suum Superiorem adierit, ut seipsum possit apud illum tueri, quatenus ius naturale, concedit: & non aliter.

Octauo queritur, An sit ius Religioso ad alium Superiorem prouocandi, cum male tractatur, aut cum seniore a quo disciplinam subire compellitur? Hanc quaestionem tractat Nauarrus Commentario tertio, numero quinquagesimo primo, de Regularibus. Et respondet, liberum esse Religioso appellare: nam prouocandi seu appellandi Superiorem facultas iure naturali conceditur, quare nulli vnquam est deneganda, nisi id iure prohibeatur: id nullo iure communi est interdictum. Deinde, Appellatio est quaedam proprii iuris defensio, l. 1. ff. de Appellationibus, & Capite, cum inter, de exceptionibus, ac quisque lege naturali ius habet seipsum tuendi. Accedit, quod in capite, De Priore, De Appellationibus, praecipitur, ut grauius puniatur Prior, qui appellationem ad Romanum Pontificem non admittit: & ex Glossa colligit Decius in eo capite, Religioso licere non solum in causa ciuili, vel criminali appellare, sed etiam causa correctionis: docet item Panormitanus in capite citato, & capite, Licet, de Offic. Ordini. plus a quo Abbate in Monachos saeuente, licere eis è Monasterio fugere, solummodo, ut se tueantur apud Superiorem, ad quem confugiunt à Monasterio recedendo. Si opponas id, quod iam dixi, decretum Concilij Tridentini, sessione 25. cap. quarto, de Regularibus: respondet Nauarrus loco citato, non prohibere concilium, quo minus Religiosus appellet Superiorem, si iusta sit appellatio; haec enim iuris est naturalis: sed prohibere, ne è Monasterio recedat, praetextu ad suos Superiores accedendi. Neque enim idem est appellare Superiorem, quod à Monasterio exire praetextu adeundi Superiorem: cum possit Religiosus Superiorem appellare, quamuis à Monasterio non recedat. Et quod addit Panormitanus tuteo Religiosum è Monasterio fugere cum in eum plus a quo Superior sauerit, locum solum habere potest, ut paulò ante dixi, quum certò, & euidenter constiterit Superioris saeuitia, & aliud remedium non fuerit, nisi adirus ad Superiorem, prout est iure naturali concessus. Oppones deinde, Cap. ad nostram, de appellat. sic habere: Reconditum appellations non ideo est inuentum, ut alicui à Religioso & Ordinis obseruantia exorbitanti debeat sua nequitia pa-

trocinium exhibere, & in cap. *Reprehensibilis*, De appellati-  
oni dicitur. Nec subiecti contra Ecclesiasticam disciplinam  
in vocem appellationis erumpant, nec Religiosi cum pro ali-  
quo excessu fuerint corrigendi contra Regularem Prælati  
sui, & Capituli disciplinam appellare præsumant: sed humi-  
liter & deuote suscipiant, quod pro salute sua fuerit eisdem  
iniunctum. Insuper passim dici solet, Inter regula-  
res, nec appellari, nec appellationes admitti de-  
bere. Postremò, Religiosorum statutis solent pro-  
hiberi appellationes, & appellantes ipsi in car-  
ceres detruhi, & graui poena puniri, Respondet  
idem Nauarrus loco citato, in iure Canonico re-  
ligiosos prohiberi ab iniusta appellatione, non  
autem à iusta, & legitima, qualis est ea, quæ refer-  
tur ad iniquam vexationem depellendam: nec  
statuta sunt iusta, nisi quæ prohibent iniquam ap-  
pellationem. Quo fit, vt religiosi iuste appellan-  
tes ad propulsandam sibi illatam iniuriam, nec  
iure in carcerem mitti, nec impedire queant,  
quo minus appellationem iustam prosequan-  
tur.

Nonò quæritur, An religiosus citra Superio-  
ris assensum tuta conscientia consentiat in ele-  
ctionem, qua ab externis constituitur procura-  
tor, administrator? Respondeo, minimè, sicut  
nec licet ei constituere, vel substituere Procura-  
torem absque eiusdem Superioris arbitrio, *Cle-  
ment. Religiosus, De Procuratori*. quamuis Abbas, vel  
alius religionis Præfectus, procurator alterius  
esse queat, vt Glossa *ibidem* annotauit. Idem iuris  
similiter habet Religiosus in Præfectura, aliadè  
administratione, aut in regulari Beneficio con-  
stitutus. Quod autem religiosus procuratorem  
constituere nequeat intelligitur in temporalib.  
quorum capax non est, nam in spiritualibus qui-  
busdam potest, veluti in iure intra Monasterium  
manendi, & viuendi, & ad illud redeundi, aut in  
iure, & facultate suffragium ferendi confessus, in  
comitijs, aut in iure eligendi, aut sedèdi in Cho-  
ro, aut in iure alimenta, vel impensas à Monaste-  
rio exigendi, & percipiendi: No tamen, vt ipse eli-  
gatur sine superioris voluntate: sui enim electio-  
nem acceptam, & ratam habere nequit in scio  
superiore: quamuis postquam eo annuente, ac-  
ceptam habuerit, ius habeat agendi absque alio  
superioris consensu, vt colligi potest ex cap. *Quo-  
rundam*, & cap. *Si religiosus*. De elect. in 6. Et docet Na-  
uarr. in *Comment. 2. de regular. num. 64.* Eodem quoque  
modo religiosus habet ius accusandi superio-  
rem in his, quæ iure conceduntur, cap. *Ex parte*, De  
Accusationi. qua ratione potest agere, ac se defen-  
dere, vt si superioris assensu absens litteris det o-  
peram, alijsue rebus intendat: tunc enim tacita  
superioris voluntate potestacè habet contrahè-  
di, & agendi ex contractu studij literarij causa in-  
nito, & agendi quoque contra eum, pro iniurijs  
sibi in eo studio factis, eo quod tacite sibi conce-  
dantur iura ad studium, vel rem alià necessariam,  
vt ait Nauarr. *Commen. citato, num. 65.* Non ei tamen  
iure permittitur, vt agat contra suum superiorem,  
qui ipsum Beneficio regulari absque malo ani-  
mo priuauit, quamuis contra alium suo eum Be-  
nificio spoliantem agere possit, & contra suum  
quoq; superiorem, si eum malo animo à Benefi-  
cio dimouerit. Quæres, an possit agere, quando  
superior est absens, ad quem commodè non pa-

teat accessus, & ex mora periculum imminet?  
Respondet Nauarrus loco prædicto, ex sententia  
Speculatoris, Butrij, ac Panormitani, Cardina-  
lis, & Imolæ posse, idemque iuris esse, quando  
Abbatis obitu Cœnobium vacat.

Decimò quæritur, An religiosus stipendium  
postulare queat pro labore suscepto? Quidam, è  
quorum numero videtur esse iohannes Andreas,  
teste Nauarr. in *Commen. citato num. 66.* opinantur  
id ei minimè licere etiam Abbatis arbitrio, &  
concessu, V. G. religiosus ante ingressum in reli-  
gionem Aduocati munere fungebatur; postea  
verò superiore annuente in re aliqua graui suo,  
aliquem patrocinio defendit tuta conscientia  
inquiunt, non potest sui laboris stipendium exi-  
gere, & idem, aiunt, esse dicendum de religioso,  
si publicè doceat. Alij verò censent hoc ei esse li-  
citur superioris assensu qua ratione potest eti-  
am esse patroni, vel alterius de Cœnobio bene-  
meriti procurator, dummodo tamen hic reli-  
giosus non sit sacris Ordinibus initiatus. Sic Na-  
uarrus loco citato.

Vndecimò quæritur, An Monasterium ex de-  
licto, vel contractu Monachi teneatur? Respon-  
deo, minimè, nisi duæ conditiones adsint, nimi-  
rum, si Monachi cōtractus ad Monasterium per-  
tineat, vel res in ipsius Monasterij utilitatem  
cesserit, aut si Monasterium Monacho admini-  
strationem commiserit. Quæres, an si Mona-  
chus extra Monasterium legitima à superiori  
habita facultate, studiorum causa cōtraxerit, vt  
puta libros, vel alias Monasterij res pro mutuo  
accepta pecunia obligauerit, Monasterium tene-  
atur? Sunt qui negent teneri. Sed Nauarrus in  
*Commen. 2. de regular. num. 30. 31. 32.* putat oppositum  
verius esse, si se pro necessarijs impensis obstrin-  
xerit. Quoniam quemadmodum Monasterium  
teneatur, si res contracta in eius commodum ver-  
tatur: vt docet idem Nauarr. *Commen. 2. de regular.  
num. 30.* Cardinalem sequutus in *Clement. 1. §. quia  
verò, quest. 6. de statu Monachorum*, sic etiam obliga-  
tur pro impensis studio necessarijs, eo quod Mo-  
nachi studium Monasterij multum interfit: Quæ-  
res si Monachus rem, de qua contraxit, apud se ha-  
beat, vel ex ea commodum reportauerit, siue  
lucrum fecerit, potest coram Iudice loci ordina-  
rio contineri: quod rectè Panormitanus anno-  
tauit. Ex delicto verò Monachi, Monasterium  
minimè obligatur, vt colligi potest ex cap. *Delicta*,  
De Regul. Iuris in 5.

Duodecimò quæritur, quid sit dicendum, Si  
contra Monachum agatur, ex obligatione ante  
ingressum in Monasterium contracta, An in  
personam Monachi concipienda sit actionis  
forma, an verò contra Monasterium? Respon-  
deo, contra Monachi personam, eo quod cum eo  
est contractum, & obligatio inhæret personæ,  
quæ quidem obligatio per religionis professio-  
nem tolli non potuit. Si verò condemnationis  
sententia est executioni mandanda in religiosi  
bonis; tunc actionis forma in Monasterium est  
concupienda, in quod bona Monachi transue-  
re. Item, sicut ratione contractus ante ingressum  
in religionem initi coram Ordinario loci Mo-  
nachus cōuenitur, sic etiam ratione delicti ante  
ingressum in Monasterium admisi.

Decimotertio queritur, An Religiosus extra Monasterium degens legitimo Superioris concessu tuta conscientia elemosinas aliquas in pauperum usus largiri queat? *Respondeo*, posse ex his, quæ sibi ad vitam necessaria conferuntur, eo, quod tæitè videtur eiusmodi facultas sibi concessa, nisi de mente, & voluntate Superioris aliud constet, aut nisi Religiosorum mos, & usus aliud præscribat: aut nisi donet contra id, quod habetur in Pontificia constitutione S. D.N. Clementis. VIII. quâ supra c. 9. q. 5. ad verbum citavi.

Cap. XII.

*De peccatis quibus violatur Paupertas, aut Castitas Solemni Religionis voto promissa.*

**A**nimaduertere oportet, Religiosum, vel contra votum Paupertatis, vel Castitatis aliquando delinquere. In cap. *Monachi*, *De statu Monachorum*, ex Concilio Lateranensi constitutum est, ut *Monachus, qui peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit iniuncta administratione permissum, à communionemoveatur altaris: & qui in extremis cum peculio inuentus fuerit, & dignè non penituerit, nec obligatio pro eo fiat, nec inter fratres accipiat sepulturam. Quod etiam de vniuersis Religiosis prætipimus obseruari.* Hæc ibi.

Primo queritur, in quibus religiosus votum violat Paupertatis: id est. Quid nomine Proprij intelligatur, cum dicitur, Nihil proprium posse religiosum habere? *Respondeo*, Proprij appellatione non solum intelligi dominium, & proprietatem rei, sed etiã usum, & usum fructum, possessionem, administrationem, prout sunt iuris, non facti. Est enim sciendum, Dominium siue Proprietatem esse ius perfectè, & liberè statuedi de re corporali, nisi fuerit lege prohibitum. vnde definitur in hunc modum: dominium est ius, quo quis rem aliquam habet, possidet, & ea frui, & uti potest non alieno, sed nomine suo. Nam Oeconomus, Procurator, administrator videntur iuste re domini, sed non proprio, sed alieno nomine. Usus fructus verò, est ius, quo quis potest rei fructus impendere, ut vult, salua substantia rei: ita ut possit arbitratu suo rei fructus locare, vendere, donare. *Glossa in l. 1. ff. de usu, & habit.* Vsus est ius, quo quis potest in propriu suu commodum tantum uti fructibus, rei salua substantia. *Institit. de usu, & habit. s. 1. vnde vsuarius iure pot sumere non solum quantum sibi expedit, sed etiam quantum expedit familie suæ. L. plenim, ad finem. ff. de usu, & habit.* Possessio verò, ius est insistendi rei corporali, à qua possidenda non prohibemur. *Hostien in sum. & Azo. in sum. tit. de acqui. ren. & res. posses.* Administratio, ius est, quo quis potest apud iudices agere, & conuenire aliu de re aliqua, & de ea extra iudiciu statuere: ita ut si libera, & legitima potestas siue facultas agendi. *Inno. in c. ex literis, de prob.* Hæc igitur quinque, prout sunt iuris, significant aliquid proprium, quoc quis habet, & administrat nomine, & arbitratu suo sine consensu, & voluntate alterius. Sicut etiã Habitatio, prout est iuris, ius est, quo quis potest in domo aliqua habitare: & Actio est ius agendi: Hæreditas est ius succedendi in bonis alterius. Aliquando tamen Vsus, & Possessio sunt facti, non iuris: Et tunc hæc in seruum, filium fa-

miliæ, & Monachum verè cadunt, eo quod qui facti tantum usum, habitationem, vel possessionem habet, nihil proprium retinet, quia illud habet nutu, & voluntate, aut nomine alterius: nam hoc modo etiam commodatarius, depositarius, colonus habent rei possessionem.

Rursus animaduertendum est, nomine Dominij, aut Proprietatis intelligi etiam Quasi dominium, vel Quasi proprietatem: est enim, ut docet *Glossa in c. conquestus, de foro compet. & in l. sequitur. §. Si vnica. ff. de vsucap. & l. 3. ff. de acqui. poss.* Dominium, vel Proprietas rerum corporalium, Quasi dominium verò, vel Quasi proprietates rerum incorporalium, cuiusmodi est Beneficium Ecclesiasticum, Iurisdictio, Ius nominandi, designandi, offerendi clericum in Beneficio instituendum, eligendi, confirmandi, instituendi, visitandi, & conferendi, & id genus alia. In quibus etiam Proprietates à Possessione distinguitur, ut in Iurisditione, *cap. licet casam, De Probationibus.* in iure eligendi, *cap. cum ecclesia, De causa posses.* in iure conferendi, *cap. cum in super, De causa possessionis*; in iure visitandi *cap. cum ex officio. De prescriptionibus.* in iure præsentandi, *cap. consultatibus, De iure Patronatus.* Pari ratione, Possessionis nomine accipi etiam solet Quasi possessio, ita ut possessio sit ius insistendi in re corporali, Quasi possessio verò, ius insistendi in re incorporali. Præterea voce Dominij accipitur, tum dominium directum, tum vile.

Religiosus igitur ratione Paupertatis voto solemniter promissæ caret omni bonorum dominio, vel quasi dominio, proprietate, vel quasi proprietate; dominio item directo, & vili; vsu, vel vsu fructu, possessione, vel quasi possessione. quæ quidem omnia sunt iuris, non facti. Denique voto Paupertatis continetur abdicatio pecuniæ & cuiuslibet rei pecuniæ æstimabilis. Nam in iure, vocabulo Pecuniæ non solum venit numerata pecunia, sed etiam res omnes, tum stabiles, ut agri, & domus, tum se mouentes, & mobiles, ut corpora, tum iura, ut obligationes, actiones.

Secundo queritur, An religioso, quod attinet ad Paupertatem, repugnet vsus rerum pecuniæ æstimabilium, qui solum est facti? *Respondeo*, ut ex quaestione Superiori constat, certi iuris esse, repugnare omnino vsu, qui est iuris: nam qui talem vsum habet, eo ipso, proprium habet, cum habeat ius vtendi re, in suum commodum pro arbitratu suo. *Silu. ex communi sent. in verbo Religion. 6. quaest. 7.* hoc tanquam certo posito. Præcipua quaestio nobis est de Vsu, qui est facti. Et sic potest dupliciter accipi. Primo ut est vsus quidam, quo Religiosus vitur re abique Superioris nutu, & consensu expresso, vel tacito. *Deinde*, ut est vsus quidam, quo vitur re pro Superioris permisso, & nutu expresso, vel tacito, & hic vsus cum voto Paupertatis non pugnat. Non quod qui vsu facti habet, proprium per se aliquid habeat, sed quod iure communi is, qui in Religione approbata voto Paupertatis emitit: abdicat omnem vsu rei, perinde, ac si tacitè promittat omne rebus vsurum, renuente aut nesciente Superiore, ut in sinuant *Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, Antonius, Ancharanus, & cæteri in cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum.*

Archidia.